

HELP

MITÄ VAIKUTUSTA ON DIAKONIASTA TALOUDELLISESSA HÄDÄSSÄ

?

=

**Avunhakijan kokemus
lisälmen srk:n diakonian
taloudellisen avustustilanteen
ja saadun avun vaikutuksesta
elämäntilanteeseensa ja hätäänsä**

MITÄ VAIKUTUSTA DIAKONIAITYÖSTÄ ON TALOUDELLISESSA HÄDÄSSÄ?

VALINNAT, KÄSITTEET JA TAUSTAOLETUKSET *TUTKIMUSKYSYMYKSEN RAJAUS*

DIAKONIA ≠ DIAKONIAITYÖ

lisalmen seurakunnan diakoniatyöstä 1.1 – 31.8.2023
aikana taloudellista apua hakeneen kokemuksen.....

**1. Miten yhteydenotto diakoniatyöhön
ja avustustilanne ovat vaikuttaneet
koettuun hätään/elämäntilanteeseen?**

**2. Miten saatu apu ja/tai saatu
avustus ovat vaikuttaneet
koettuun hätään/elämäntilanteeseen?**

avustustilanteessa ja.....

.....avustustilanteen jälkeen?

???

Yhteiskunnallinen näkökulma

- *MUUTOS RAKENTEISSA: HYVINVOINTIALUEET 1.1.2023 ALKAEN*
- *MUUTOS GLOBAALISTI: LEVOTTOMUUDET JA SODAT MAAILMALLA JA EUROOPASSA TULLEET LÄHEMÄS --> ELÄMISEN KALLISTUMINEN, YHTEISKUNNAN SÄÄSTÖPAINEEET --> VAIKUTUKSET IHMISTEN ELÄMÄNTILANTEESEEN → VAIKUTUS DIAKONIAAN?*

Yhteisöllinen näkökulma

- *PAIKALLISTASOLLA DIAKONIATYÖN ROOLI TALOUDELLISEN AUTTAMISEN VERKOSTOISSA?*
- *SEURAKUNNASSA DIAKONIATYÖN ROOLIN YMMÄRRYS TALOUDELLISESSA AUTTAMISESSA?*

Ammatillinen näkökulma

- *OMA AMMATILLINEN IDENTITEETTI JA ROOLI DIAKONIATYÖNTEKIJÄNÄ TALOUDELLISEN AUTTAMISEN TILANTEISSA? OMAN AMMATILLISEN IDENTITEETIN JA ROOLIN KIRKASTUMINEN*

???

Yhteiskunnallinen näkökulma

UTELIAISUUS // vrt. 90-luvun lama ja leipäjonot

Yhteisöllinen näkökulma

DIAKONIAN JÄNNITTEISYYS // kuten aineellinen vs. hengellinen

Ammatillinen näkökulma

MIKSI TEEN TÄTÄ TYÖTÄ? MITÄ VARTEN JA MITEN?

HAASTATTELUISSA KÄYTETTY HÄTÄMITTARI ASTEIKOLLA 0 - 5

Voimavaroja ja keinoja

...runsaasti ja
monipuolisesti

voimavarat ja keinot käytetty,
usko omaan pärjämiseen ja tulevaisuuteen loppu

Pääasiassa laadullista tutkimusta, hädän määrän kuvaamisessa hieman myös määrällistä tutkimusta!

Teemahaastattelut 20.11 – 13.12.2023

Diakonian asiakkaat lisälmen srk:ssa ja tutkimusaineiston edustavuus 2023:

Diakonian asiakkaat vuonna 2023 ja tutkimusaineiston edustavuus vuonna 2023

	Diakonian asiakkaat		Tutkimusaineisto	
Perherakenne:				
Asuu yksin	739	59,8 %	4	57,1 %
Asuu toisen kanssa	206	16,7 %	2	28,6 %
Perhe, jossa lapsia	129	10,4 %	0	0
<u>Yhden vanhemman perhe</u>	<u>162</u>	<u>13,1 %</u>	<u>1</u>	<u>14,3 %</u>
Yhteensä	1236	100 %	7	100 %

pariskunta + 2 alle 30v. + 2 yli 65v. // erilaiset taustat //

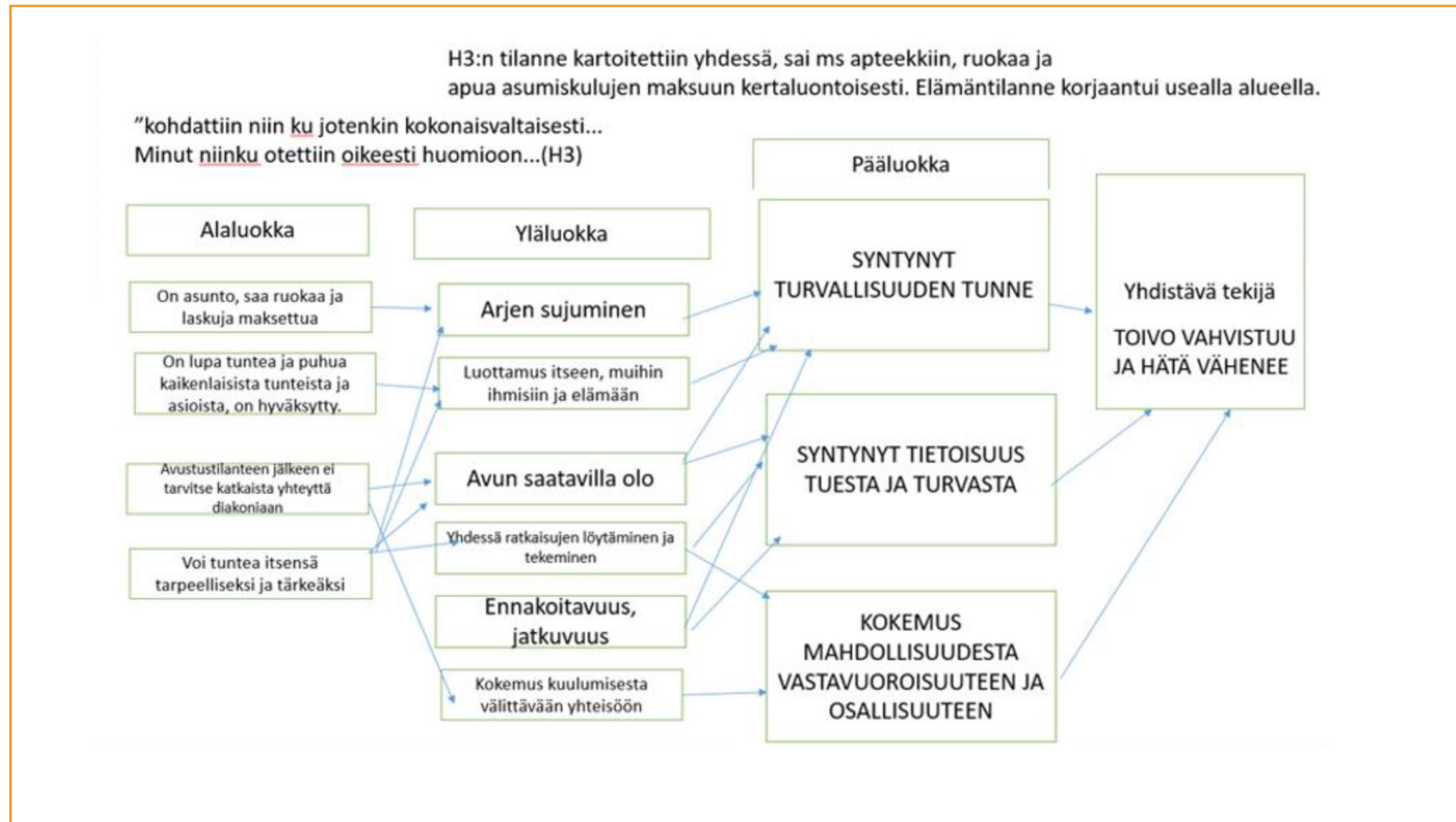
haastatellut kertoivat osallistuvansa mielellään haastatteluun

koehaastattelu . kotona / srk-talolla . 7 teemahaastattelua . n. 45min - 1h 45min .

vapaaehtoisuus . tuplanauhoitus . suostumukset ja sitoumukset

Sisällönanalyysi

Taulukko 5. Esimerkki taloudellisen avun vaikutuksesta omaan elämäntilanteeseen tai hätään.

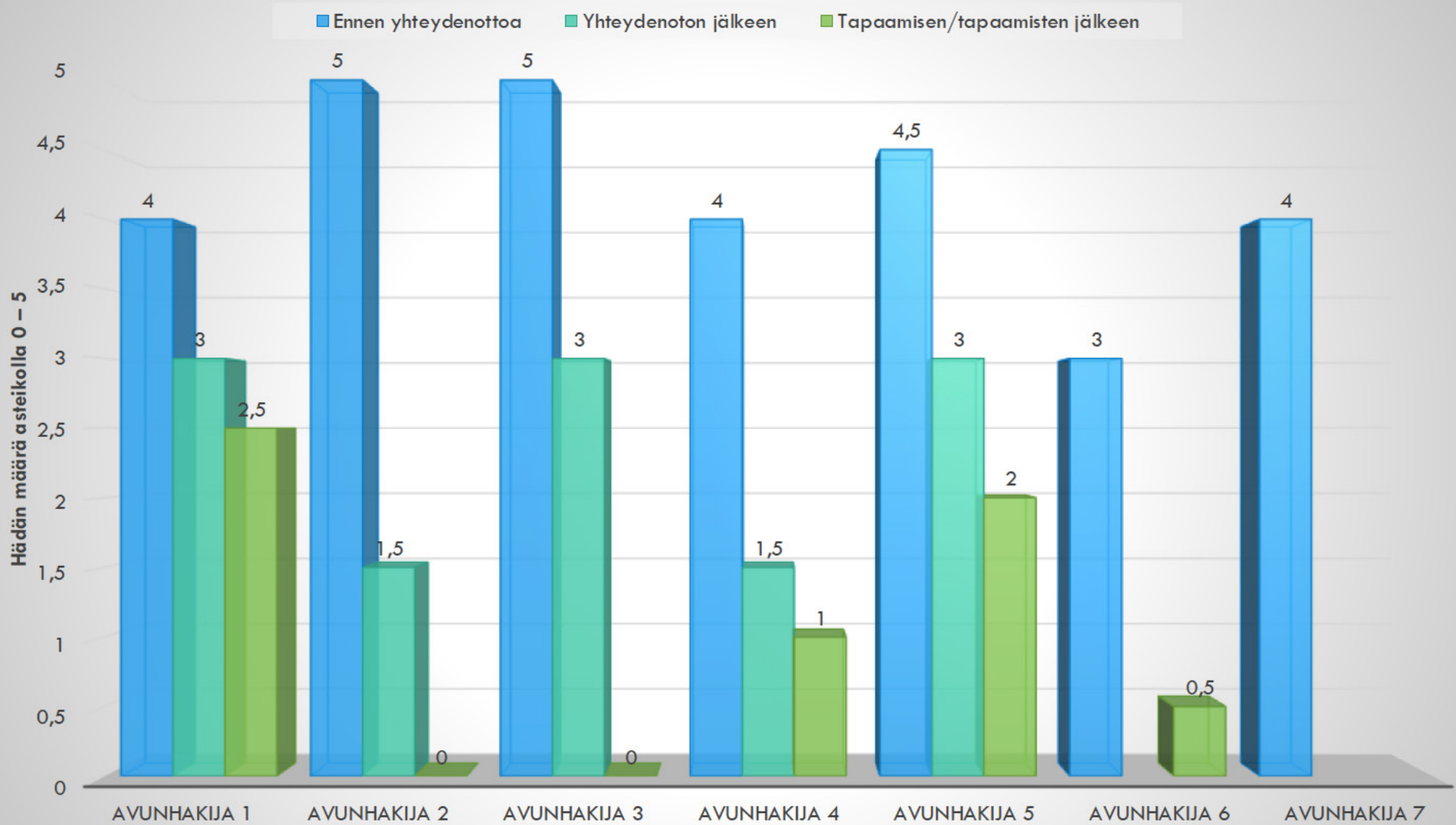
=

Hätä avunhakijan kokemuksena

- ASIAT "SOLMUSSA", MISTÄÄN EI LÖYDÄ APUA, "SOSIAALITOIMISTO HYLKÄS",
"PERUSTOIMEENTULOT JA TUOMMOISET HAETTU"
- VOIMAVARAT, JAKSAMINEN, KEINOT LOPPUMASSA
"KAIKEN KERTYMISTÄ KERRALLA PÄÄLLE"
- YLLÄTTÄVISTÄ TAI PITKITTYYNEESTÄ TILANTEESTA (USEIN SAIRAUS)
AIHEUTUNEET LASKUT "12 AIKAA SAIRAALASSA - - MITEN MAKSAA SAIRAALALASKUT"
- STRESSIÄ, AHDISTUSTA, PUUTETTA: "- - PÄÄKOPASSA PYÖRI SE AHISTUS
KUN SE JO SE PAHEMPI TUNNE KUN NÄLÄN TUNNE - - "
- VAIKKA HÄTÄÄ, AVUNHAKIJOISTA LÄHES KAIKKI (6/7) KERTOIVAT,
ETTÄ APUA EI HAETA MIELELLÄÄN: MIELUUMMIN SELVITÄÄN
OMIN VOIMIN TAI MUUT MAHDOLLISUUDET KÄYTTÄEN

Kokemus hädän määrästä avustustilanteen eri vaiheissa

Avunhakijoiden kokemukset hädän määrästä:

Huom! Kun kokemus hädän määrästä vaihdellut esim. asteikolla 1 – 2 välillä: hädän määräksi merkitty keskiarvo 1,5. Kun avunhakija ei määritellyt numerolla hädän määrää, sitä ei ole merkitty kuvioon lainkaan.

Tulokset ja niiden tulkintaa

KYSYTTÄESSÄ DIAKONIAN TALOUDELLISEN AVUN VAIKUTUSTA, HAASTATELLUT KERTOIVAT MYÖS MILLAINEN APU OLI AUTTANUT JA MIKÄ OLI SAANUT AIKAAN NÄMÄ VAIKUTUKSET.

HENKISINÄ KOKEMUKSINA: KESKUSTELU, LÄSNÄOLO, KUUNTELU, TODESTA OTTAMINEN, "IMMEENEN IMMEESELE" -LÄHESTYMISTAPA, YHTEISTYÖTUKI (TULKIN ROOLI) VIRANOMAISVERKOSTOSSA, KANNUSTUS JA MIELESSÄ PITÄMINEN

KAIKKI OLIVAT SAANEET RUOKA-APUA JA KAIKKI KOKIVAT SEN TÄRKEÄKSI JA KONKREETTISTA HÄTÄÄ VÄHENTÄVÄKSI

AINEELLINEN JA HENKINEN TUKI KIETOUTUIVAT TOISIINSA

TULKINTANA

1. KOKONAISVALTAISEKSI KOETTU (KONKREETTINEN JA HENKINEN) TUKI VAIKUTTI AVUNHAKIJAN ELÄMÄNTILANTEeseen KOKONAISVALTAISESTI

2. TALOUDELLINEN TUKI VAIKUTTI ELÄMÄNTILANTEESSA KONKREETTISESTI ARJEN SUJUMISEEN USEIN VÄLITTÖMÄSTI JA HENKINEN TUKI PITKÄAIKAISESTIKIN JAKSAMISEEN JA HALUUN RATKAISTA VASTAISUUDESSA ONGELMAT YHDESSÄ

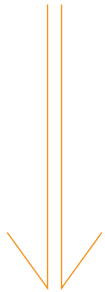
***"ETTÄ EI OO JOKU JONNII
PUMASKAN KANSSA OOTTAMASSA
ETTÄ TUOTA...SE ON NIIN KUN
IMMEENEN IMMEESELLE..." (H5)***

KTT TIMO JÄRVENSIVU:

Yhteistyössä olennaista tunteminen, luottaminen, sitoutuminen. Luottamusta edistää hyvántahtoisuus, haavoittuvuuden ilmaisut ja johdonmukaisuus. Sitoutumista vastaavasti merkityksellisyyden kokemus, osaamisen ja taitojen arvostus, lupauksen pitäminen. Vastavuoroisuus syntyy tuntemisen, luottamuksen ja sitoutumisen yhteisenä tekijänä. (Piironen & Yli-Rekola, 2021)

Johtopäätöksiä ja pohdintaa

KONKREETTINEN –AINEELLINEN– APU PERUSTARPEIDEN TYYDYTTÄMISESSÄ
VAIKUTTI USEIN VÄLITTÖMÄSTI TURVALLISUUDEN TUNTEEN KOKEMUKSENA
(VRT. MASLOWIN TARVEHIERARKIA)

KOKEMUS KOKONAISVALTAISESTA KOHTAAMISESTA, ASIOIDEN SELVITTELY
YHDESSÄ JA SAATU AINEELLINEN APU ALKOIVAT HELPOTTAA ARJEN
SUJUMISTA (KS. JUNTUNEN: AUTTAMISEN ELEMENTIT)

MITÄ ON KOKONAISVALTAINEN KOHTAAMINEN?

KONKREETTISTEN ASIOIDEN (rahapulan) LISÄKSI HENKISTEN (jaksamisen) JA
HENGELLISTEN (ihmisarvon ja elämän arvojen, elämän mielen ja merkityksen
kohtaamista)? (Es. Juntunen, 2011, s. 98; Malkavaara, 2007, s. 120)

Diakonia tekee toivosta konkreettista?

*"TOIVO ON IHMISEN ELÄMÄN PERUSVOIMAVARA JA SUOJAAVA TEKIJÄ, JOKA
AUTTAA IHMISTÄ SUUNTAMAAN KATSEENSA ETEENPÄIN. TOIVO ANTAA IHMISELLE
VAHVAN LUOTTAMUKSEN TUNTEEN, ETTÄ HÄN SELVIÄÄ KOETTELEMUKSISTA."*

→ YHDISTÄVÄKSI TEKIJÄKSI NOUSI SELKEÄSTI HÄDÄN MÄÄRÄN VÄHETESSÄ
TULEVAISUUDEN TOIVON VAHVISTUMINEN

→ VRT. DOSENTTI FIL.TRI JARI KYLMÄ TOIVOSTA:

TOIVOSSA ON KESKEISTÄ YHTEISYYS. SUHDE OMAAN ITSEEN, TOISEEN, LUONTOON JA ELÄMÄÄN
(=SUHDEULOTTUVUUS).

SUHDE TOISEEN: VASTAVUOROISUUS, TARVE TULLA NÄHDYKSI JA KUULLUKSI. OLEMME OLEMASSA
NÄIDEN SUHTEIDEN KAUTTA. **”TOIVO SISÄLTÄÄ MYÖS HAAVOITTUVUUDEN MAHDOLLISUUDEN
– SE EI OLE PELKKÄÄ HYVÄÄ OLOA JA TYYTYVÄISYYTTÄ.”**

TUNTEET: TOIVO TARKOITTAAN MYÖS USKALLUSTA KOHDATA PELOTTAVIA TUNTEITA.

TOIMINNALLISUUS: HENKISESTI JA FYYSISESTI, JOLLOIN EI JÄÄ PASSIIVISEKSI VASTAANOTTAJAKSI.

SUHDE YMPÄRISTÖÖNSÄ...LUONTO, TAIDE JNE. **”TOIVOTTOMUUDENKIN KESKELLÄ TOIVO ON
OLEMASSA...”**VAIKKEI SITÄ NÄKISI.

→ TOIVO SYNTYY VUOROVAIKUTUKSESSA KS. ESIM. PIDÄ KIINNI TOIVOSTA, SE KANNATTELEE JA SUOJAA ELÄMÄÄ - TALENTIA-LEHTI

→ VRT. MASLOWIN VANHA TEORIA PERUSTARPEISTA ENNEN MUIDEN TARPEIDEN TYYDYTTÄMISTÄ

Johtopäätöksiä ja pohdintaa

TÄMÄN TUTKIMUSAINEISTON TULOKSISSA PALJON SAMAA
KUIN AIEMMISSÄ TUTKIMUKSISSA, ESIM.

- SYSTEEMISEN TYÖOTTEEN MERKITYS TOIMINNALLE JA SEN VAIKUTUKSELLE
- TEORIA IHMISEN PERUSTARPEISTA JA NIIDEN TYYDYTTÄMISEN TÄRKEYDESTÄ
- NS. YRJÖ ENGSTRÖMIN IHMISEN TOIMINNAN JA KEHITTÄVÄN TYÖNTUTKIMUKSEN MALLI // VERTAA MYÖS FT JARI KYLMÄ JA KTT TIMO JÄRVENSIVU: SUHDEPERUSTEISUUS!
- ROSTILAN JA KOSKISEN KUVAUKSET AUTTAMISTYÖN PROSESSISTA: OSALLISUUDEN TUNTEEN JA KUNNIOITTAVAN KOHTAAMISEN MERKITYS ITSETUNNOLLE JA VAIKUTUS HALUTULLE MUUTOKSELLE
- > NÄILLE TEORIOILLE YHTEISTÄ YMMÄRRYS, ETTÄ "KAIKKI VAIKUTTAA KAIKKEEN" IHMISEN ELÄESSÄ ERILAISSA SUHTEISSA → AUTTAMISTYÖN KOHTEENA NÄMÄ SUHTEET/NIISSÄ RATKAISUA VAATIVAT ASIAT – EI IHMINEN

- > EDELLYTTÄÄ TIEDON ETSIMISTÄ, SOVELTAMISTA JA REFLEKTOINTIA YHDESSÄ APUA HAKEVAN KANSSA KO. KONTEKSTISSA JA VALLANKÄYTÖN SUHTEISSA (OSALLISUUDEN MAHDOLLISTAMINEN) → KOKEMUSASIAANTUNTIJUUS TALOUDELLISEN AVUN KEHITTÄMISEEN, ARVIOINTIIN? VERTAISTUKIMAHDOLLISUUDET?
- > **VERTAA KIRKKOJÄRJESTYKSEN MÄÄRITELMÄ DIAKONIASTA JA DIAKONIA TYÖNTEKIJÖIDEN TAPA TOIMIA ERI KONTEKSTEISSA JA SUHTEISSA AMMATILLISESTI JA TILANNETAJUA KÄYTTÄEN**

OIVALLUKSIA: DIAKONIAN TALOUDELLISEN AVUN HYVÄT VAIKUTUKSET PERUSTUVAT RIKKINÄISYYDEN REALISMIIN, EIVÄT TÄYDELLISYYDEN KUPLISSA KOHTAAMISIIN?

- DIAKONIATYÖN VAHVUUS SEN HAAVOITTUVUUDESSA? TALOUDELLISESSA
AUTTAMISESSA KOETTU KOKONAISVALTAINEN KOHTAAMINEN ITSESSÄÄN
HENGELLISTÄ?
- TUNNISTETAAN JA TUNNUSTETAAN ELÄMÄN RIKKINÄISYYS ITSESSÄ, TOISESSA,
ARJESSA?
- AMMATILLINEN KOHTAAMINEN PERUSTUU LÄHIMMÄISENRAKKAUTEEN (VALTONEN,
2020)

- DIAKONIATYÖN TALOUDELLISELLA JA TODENNÄKÖISESTI MUULLAKIN AUTTAMISELLA ON HYVIÄ VAIKUTUKSIA IHMISEN ELÄMÄÄN SILLOIN, KUN DIAKONIATYÖNTEKIJÄ OSAA LÄHESTYÄ IHMISTÄ KOKONAISVALTAISESTI, KO. KONTEKSTI JA ERILAISET SUHTEET HUOMIOIDEN, MUTTA EI YLI-IHMISENÄ VAAN AUTTAJAN VARJONSA TIEDOSTAEN
- DIAKONIATYÖN AVUSTUSTILANTEESSA LÄSNÄ SUHDE TOISEEN MYÖS LÄHIMMÄISENÄ → "LÄHIMMÄISYYS", "SAMASSA VENEESSÄ" → YHTEYS LUOJAAN, LUONTOON, ITSEEN JA LÄHIMMÄISEEN → TALOUDELLINEN AUTTAMINEN KOKONAISVALTAISENA KOHTAAMISENA MITÄ SUUREMMISSA MÄÄRIN MYÖS HENGELLISTÄ: KESKINÄISENÄ HUOLENPITONA? (MUTUAL CARE, VIRTANIEMI, 2020)
- MALKAVAARA MIKKO: SIELUNHOITOPAINOTTEINEN TYÖ JA AINEELLISEN AVUN ANTAMINEN SEKÄ SIIHEN LIITTYVÄ VAIKUTTAMINEN OVAT ENNEMMIN YHDENTYMÄSSÄ KUIN ERKANEMASSA?
- AMMATILLINEN OSAAMINEN ON REHELLISYYTTÄ TUNNUSTAA JA TUNNISTAA ITSESSÄÄN JA TOISISSA I INHIMILLISYYS, MISTÄ SYNTYY TUTTUUTTA, YHTEYTTÄ...KUTSU YHTEISÖLLISYYTEEN?

MIKSI TEEN TÄTÄ TYÖTÄ, MITÄ VARTEN JA MITEN

“En saa olla ovi lähimmäiselleni, en opaste joka viittaa ovelleni. En saa kuljettaa häntä omia väyliäni, omista sisäänkäynneistäni, tehdä häntä riippuvaiseksi avaimistani. Jos oveni on Kristus, silloin minun tehtäväni on auttaa jokaista veljeäni vaeltamaan kohti Isää omana itsenään.”

Piispa Helder Camaran

A photograph of two women sitting on a dark green sofa in a cafe. The woman on the left is wearing a white headscarf with black polka dots, a grey wool coat, and a brown turtleneck. She is holding an orange coffee cup. The woman on the right is wearing a dark green jacket and blue jeans, also holding an orange coffee cup. They are both looking at each other and appear to be in conversation. The background features a brick wall, potted plants, and warm lighting.

*"...kun sä lähet tästä
niin sut pidetään
myös mielessä."*

H1

LÄHTEET

- DIAKONIA AVAA KIRKON OVIA –JULKAISU. (2023). SUOMEN EV.LUT. KIRKKO.
[HTTPS://EVL.FI/PLUS/SEURAKUNTAELAMA/DIAKONIA/DIAKONIA-AVAA-KIRKON-OVIA/](https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/diakonia/diakonia-avaa-kirkon-ovia/)
- HOVI, M. (6.10.2023). SYSTEEMINEN TYÖOTE SOSIAALI- JA TERVEYSKESKUKSEN MONIAMMATILLISESSA TIIMITYÖSSÄ PÄIJÄT-HÄMEESSÄ.
[HTTPS://INNOKYLA.FI/FI/TOIMINTAMALLI/SYSTEEMINEN-TYOOTE-SOSIAALI-JA-TERVEYSKESKUKSEN-MONIAMMATILLISESSA-TIIMITYOSSA-PAIJAT](https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/systeeminen-tyoote-sosiaali-ja-terveyskeskuksen-moniammatillisessa-tiimityossa-paijat)
- HOVI, M. (5.10.2023). SOTE-KESKUKSEN SOSIAALIOHJAUS OSANA SOSIAALI- JA TERVEYSKESKUKSEN MONIAMMATILLISTA TIIMITYÖTÄ PÄIJÄT-HÄMEESSÄ.
[HTTPS://INNOKYLA.FI/FI/TOIMINTAMALLI/SOTE-KESKUKSEN-SOSIAALIOHJAUS-OSANA-SOSIAALI-JA-TERVEYSKESKUKSEN-MONIAMMATILLISTA](https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/sote-keskuksen-sosiaaliohjaus-osana-sosiaali-ja-terveyskeskuksen-moniammatillista)
- HOVI, M. (14.10.2022). SYSTEEMISEN TYÖOTTEEN KÄSIKIRJA. TULEVAISUUDEN SOTE-KESKUS –OHJELMA.
- HOVI, M. (I.A.) SYSTEEMINEN TYÖOTE VAHVISTAA SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON YHTEISTÄ ASIAKASTYÖTÄ.
[HTTPS://PAIJAT-SOTE.FI/SOTE-UUDISTUS/SYSTEEMINEN-TYOOTE-VAHVISTAA-SOSIAALI-JA-TERVEYDENHUOLLON-YHTEISTA-ASIAKASTYOTA/](https://paijat-sote.fi/sote-uudistus/systeeminen-tyoote-vahvistaa-sosiaali-ja-terveydenhuollon-yhteista-asiakastyota/)
- JUNTUNEN, E. (2011). VAIN HÄTÄAPUA. TALOUDELLINEN AVUSTAMINEN DIAKONIATYÖN PROFESSIONAALISEN ITSEYMMÄRRYKSEN ILMENTÄJÄNÄ. 21.10.2011
VÄITELTY TEOS. SUOMEN EV.LUT. KIRKON KIRKKOHALLITUKSEN JULKAISUJA 2011:3.
- KARJALAINEN YM. (2021) OSALLISUUTTA JA TOIMINTAKYKYÄ VAHVISTAVA AIKUISSOSIAALITYÖ –OPAS AMMATTILAISILLE. THL- OHJAUS 1/2021
- MATTHIES, A-L, SVENLIN, A-R & TURTIAINEN, K. (2021). AIKUISSOSIAALITYÖ: TIETO, KÄYTÄNTÖ JA VAIKUTTAVUUS. GAUDEAMUS.
- PIIRONEN, H. & YLI-REKOLA, S. (2021). PERHEHOITAJAN JA PERHEHOIDON TYÖNTEKIJÄN VÄLISEN YHTEISTYÖN ERITYISYYDESTÄ. TEOKSESSA (S. 12 – 15)
LUOTSATEN JA LUOVIENTEN YHTEISTYÖ PERHEHOIDOSSA. MAJAKAN VALO –SÄÄTIÖN VUOSIJULKAISU 2021.
- ROSTILA, I. (2001). TAVOITELÄHTÖINEN SOSIAALITYÖ. VOIMAVARAKESKEISEN ONGELMANRATKAISUN PERUSTEET.
[HTTPS://JYX.JYU.FI/BITSTREAM/HANDLE/123456789/47920/SOPHI61_978-951-39-6498-6.PDF?SEQUENCE=3&ISALLOWED=Y:](https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/47920/sophi61_978-951-39-6498-6.pdf?sequence=3&isallowed=y)
- SYSTEEMINEN TYÖOTE. (I.A.). TURUN YLIOPISTON SOTE-AKATEMIA. ITÄ-SUOMEN YLIOPISTON JATKUVAN OPPIMISEN KESKUS. SAATAVILLA 10.1.2024
[HTTPS://OSAAMISPUU.FI/KEHITA-OSAAMISTASI/SYSTEEMINEN-TYOOTE/#:~:TEXT=SYSTEEMINEN%20TYÖOTE%20PERUSTUU%20SYSTEEMISEEN%20AJATTELUTAPAAN%2C%20JOSSA%20LAPSEN%20TAI,IHMISET%20MUODOSTAVAT%20SYSTEEMIN%2C%20JONKA%20KAIKKI%20OSAT%20VAIKUTTAVAT%20TOISIINSA](https://osaamispuu.fi/kehita-osaamistasi/systeeminen-tyoote/#:~:text=SYSTEEMINEN%20TYÖOTE%20PERUSTUU%20SYSTEEMISEEN%20AJATTELUTAPAAN%2C%20JOSSA%20LAPSEN%20TAI,IHMISET%20MUODOSTAVAT%20SYSTEEMIN%2C%20JONKA%20KAIKKI%20OSAT%20VAIKUTTAVAT%20TOISIINSA)
- TSIRONIS, C. & ALMPANI, C. (22.5.2018). LIVING IN POVERTY, LIVING WITH POVERTY, THE COMMUNITY WORKERS` CONCEPTIONS ON CHILD POVERTY IN GREECE. ARTIKKELI PALGRAVE COMMUNICATIONS. HUMANITIES, SOCIAL SCIENCES, BUSINESS.
[HTTPS://WWW.NATURE.COM/ARTICLES/S41599-018-0117-5](https://www.nature.com/articles/S41599-018-0117-5)
- VALTONEN, M. (2020). KOHTAAMISEN TEOLOGIAA – DIALOGIN SIUNAUS. TEOKSESSA THITZ, P. YM. (TOIM.), DIAKONISEN HOITOTYÖN PERUSTEET JA KÄYTÄNTÖ (S. 89 – 103). DIAKONIA-AMMATTIKORKEAKOULU. DIAK OPETUS 6.